LONDA

PARADIGM INITIATIVE

2021

Ripoti ya Senegali Haki za Dijitali na Ujumuishaji

LONDA

RIPOTI YA SENEGALI HAKI ZA DIJITALI NA UJUMUISHAJI 2021

UCHAPISHAJI WA PARADIGM INITIATIVE

Imechapishwa na Paradigm Initiative
374 Borno Way, Yaba, Lagos, Nigeria
Email: media@paradigmhq.org
www.paradigmhq.org

Iliyochapishwa mnamo Mei 2022

Ripoti iliyotolewa na Ndeye Aminata Ngom
Timu ya Uhariri: 'Gbenga Sesan, Kathleen Ndong'mo, Hlengiwe Dube, Margaret Nyambura Ndung'u, Mawaki Chango, Nnenna Paul-Ugochukwu and Thobekile Matimbe.
Ukurasa wa jalada uliofanywa na Kenneth Oyeniyi
Iliyoundwa na Luce Concepts
Picha na Pexels

This publication may be reproduced for non-commercial use in any form provided due credit is given to the publishers, and the work is presented without any distortion.

Copyright © 2022 Paradigm Initiative

Creative Commons Attribution 4.0 International (CC BY 4.0)

JEDWALI LA YALIYOMO

01
UFUPISHO

02
UTANGULIZI

FARAGHA, UTAMBULISHO WA DIGITAL NA UFUATILIAJI WA MISA NCHINI SENEGALI

03
MOTISHA ZA KUPITISHWA KWA SHERIA NA. 2008-10 YA JANUARI 25, 2008 KUHUSU SHERIA YA MWELEKEO WA JUMUIYA YA HABARI (LOSI).

KWA MTAZAMO WA KITAIFA

05
JUU YA MARUFUKU YA UREKODI HARAMU

MCHAKATO WA KUCHAKATA DATA YA KIBINAFSI

06
MAPUNGUFU NA MABORESHO YA SHERIA ZA UDHIBITI NA UCHAKATAJI

07
USAJILI WA SIM KADIYA SIMU YA MKONONI

ATHARI ZA UVIKO-19 KWENYE KIPIMO CHA KUNYIMA UHURU

MATUMIZI YA NGUVU KUPITA KIASI

08
UHURU WA KUJIELEZA MTANDAONI MNAMO 2021: SERIKALI YA SENEGALI INAPANGA KUDHIBITI MITANDAO YA KIJAMII

09
MAPENDEKEZO

LONDA

RIPOTI YA SENEGALI HAKI ZA DIJITALI NA UJUMUISHAJI 2021

UCHAPISHAJI WA PARADIGM INITIATIVE

UFUPISHO

Senegali ni jamhuri inayotawaliwa na mamlaka zenye nguvu kwa utendaji. Ingawa mara nyingi hutajwa kama mfano wa demokrasia barani Afrika, haki za binadamu mara nyingi hutiliwa shaka kutokana na ukiukwaji wa namna fulani. Miongoni mwa ukiukwaji wa haki za binadamu, zilizotajwa ni pamoja na matumizi ya utesaji na ukamataji ovyo wa vikosi vya usalama, hali ngumu na zinazoweza kuwa na madhara magerezani, ukosefu wa uhuru wa mahakama, kukamatwa kwa wapinzani wa kisiasa, na kuzuiwa kwa uhuru wa kujieleza kwa watu maalum.

Ripoti hii inalenga kutoa muhtasari wa hali ya haki za binadamu na mapungufu nchini Senegali tangu mwanzo wa UVIKO-19 mnamo 2020. Kwa hivyo, ripoti hiyo inaangazia mada za faragha na ufuatiliaji wa watu wengi, na athari za UVIKO-19 kwenye maeneo kama kunyimwa uhuru, au uhuru wa kujieleza kwenye mitandao ya mawasiliano mwaka wa 2021. Mapendekezo muhimu pia yametolewa.

UTANGULIZI

HAKI ZA DIJITALI NA UJUMUISHAI YA NCHI YA SENEGALI

FARAGHA, UTAMBULISHO WA DIGITAL NA UFUATILIAJI WA MISA NCHINI SENEGALI

Usimamizi wa data ya kibinafsi umekuwa suala zito duniani kote na sheria imekuwa chombo muhimu cha ulinzi wa data ya kibinafsi, hasa haki ya faragha. Leo, data ya kibinafsi ni mojawapo ya mali muhimu zaidi inayouzwa katika sekta ya kibinafsi na ya kibiashara na pia katika sekta ya umma, kati ya mashirika ya kutekeleza sheria na udakuzi.

Kwa kufahamu hili, Senegali imekuwa na sheria kuhusu data ya kibinafsi tangu 2008, Sheria Na. 2008-10 ya Januari 25, 2008 kuhusu Sheria ya Mwelekeo wa Jumuiya ya Habari (ISOL) [https://www.cdp.sn/textes-legislatifs],[1] moja ya nchi chache za Kiafrika zilizopitisha sheria kama hiyo. Aidha, inapaswa kusemwa kuwa ni moja ya nchi za kwanza za Afrika kutia saini Mkataba wa Malabo wa 2014 (kikao cha 23 cha kawaida cha mkutano wa AU) [Ibid].[2]

SHERIA Na. 2008 - 10

SHERIA KUHUSU DATA YA KIBINAFSI

Mkataba huu kati ya nchi wanachama unalenga kuimarisha imani na usalama katika anga ya mtandao barani Afrika. Hakika, Senegali ilikuwa mtia saini wa kwanza wa mkataba huu, ikifuatiwa na Mauritius mwaka wa 2018. Ufuatiliaji mkubwa na wa mtu binafsi pamoja na mbinu za kufuatilia hazina dosari, hata hivyo, licha ya ufuatiliaji uliofanywa katika eneo hili. Katika ripoti hii, itakuwa sahihi kutathmini ufaragha, utambulisho wa kidijitali na ufuatiliaji wa watu wengi nchini Senegali.

1. https://www.cdp.sn/textes-legislatifs
2. IBID

MOTISHA ZA KUPITISHWA KWA SHERIA NA. 2008-10 YA JANUARI 25, 2008 KUHUSU SHERIA YA MWELEKEO WA JUMUIYA YA HABARI (LOSI).

Sheria hii pana na ya kina ya ulinzi wa data inashughulikia ukusanyaji, uchakataji, usambazaji, uhifadhi na matumizi ya data ya kibinafsi na vyombo vya kisheria chini ya sheria ya umma au ya kibinafsi. Sheria inatumika kwa uchakataji wote wa data nchini Senegali na mahali popote ambapo sheria ya Senegali inatumika.

Kupitishwa kwa Sheria Nambari 2008-10 ya Januari 25, 2008 juu ya ulinzi wa data ya kibinafsi inashughulikia taratibu tofauti za ulinzi na kutatua suala la kuimarisha taasisi kwa kuunda mamlaka huru ya utawala inayohusika na kutekeleza taratibu za ulinzi.

Mamlaka hii ya usimamizi, Tume ya Kulinda Data (DPC), ndiyo mdhamini wa faragha katika uchakataji wa data ya kibinafsi. Jukumu lake ni kuhakikisha kuwa uchakataji wowote wa data ya kibinafsi unatii sheria. Majukumu yake pia yanajumuisha kuwafahamisha wadhibiti wa data na wahusika wa data kuhusu haki na wajibu wao, kushughulikia malalamiko, kufanya ukaguzi na kuwaadhibu wadhibiti wa data wanaokiuka sheria.

KWA MTAZAMO WA KITAIFA

Utumiaji na unyonyaji wa taarifa za kibinafsi ni muhimu sana katika jamii ya leo na unatarajiwa kuongezeka katika siku zijazo. Matokeo yake, majimbo yanatishiwa na mazoezi ya udakuzi. Senegali imepitisha seti ya masharti ya kisheria ili kudhibiti tabia hii.[3]

Kwanza kabisa, Katiba ya Senegali katika kifungu chake cha 13 inasimamia kwamba:

> ***"Siri ya mawasiliano, posta, telegrafia, simu na mawasiliano ya kielektroniki haiwezi kukiukwa. Inaweza tu kuamriwa kuzuia ukiukwaji huu katika matumizi ya sheria".***

3. (Texts available on this link : https://www.cdp.sn/textes-legislatifs)

Sheria N°2008-12 ya tarehe 25 JANUARI 2008 kuhusu ulinzi wa data ya kibinafsi inadhibiti ufuatiliaji na matumizi ya data ya kibinafsi.

Kifungu cha 1:
Sheria inahakikisha kwamba TEHAMA haikiuki faragha. *"Madhumuni ya sheria hii ni kuweka utaratibu wa kukabiliana na uvunjifu wa faragha unaoweza kusababishwa na ukusanyaji, uchakataji, usafirishaji, uhifadhi na matumizi ya data binafsi"*.

Inahakikisha kwamba utekelezaji wote, kwa namna yoyote, unaheshimu haki za kimsingi na uhuru wa watu binafsi; pia inazingatia haki za Serikali, haki za serikali za mitaa, maslahi ya biashara na jumuiya za kiraia.

Inahakikisha kwamba Teknolojia ya Habari na Mawasiliano (TEHAMA) haikiuki uhuru wa mtu binafsi au wa umma, hasa faragha.

Kifungu cha 18:
Kutangaza kifaa chochote cha ufuatiliaji kwa CDP: *"Mbali na maelezo yaliyotolewa katika Vifungu 17, 20 na 21 vya sheria hii, uchakataji wa data ya kibinafsi unategemea tamko kwa Tume ya Data Binafsi."*

Tume itathibitisha kupokea tamko lolote. Inatoa, ndani ya mwezi mmoja (1), risiti inayomruhusu mwombaji kutekeleza mchakato bila, hata hivyo, kumuondoa katika majukumu yake yoyote. Kikomo hiki cha muda kinaweza kuongezwa mara moja kwa uamuzi uliofikiriwa wa Tume.

Tamko hilo, ambalo linaafikiana na mfumo ulioanzishwa na Tume, linajumuisha ahadi kwamba shughuli ya mchakato inakidhi mahitaji ya sheria. Hata hivyo, ni upokeaji wa risiti pekee ndio utakaowezesha utekelezaji wa uendeshaji wa uchakataji.

Kifungu 33:
Idhini: *"Uchakataji wa data ya kibinafsi unachukuliwa kuwa halali ikiwa mhusika wa data atatoa kibali chake.*

Hata hivyo, hitaji hili la idhini linaweza kuondolewa wakati uchakataji ni muhimu:

i) kuzingatia wajibu wa kisheria ambao mtawala anahusika;

ii.) utendaji wa kazi iliyofanywa kwa maslahi ya umma au katika utekelezaji wa mamlaka rasmi iliyopewa mtawala au mtu wa tatu ambaye data imefichuliwa.

iii.) kwa utendakazi wa mkataba ambao uhusika wa data ni sehemu au kwa utekelezaji wa hatua za kabla ya mkataba zilizochukuliwa kwa ombi lake;

iv.) kulinda maslahi au haki za kimsingi na uhuru wa mhusika wa data."

Kifungu 34:
Ukusanyaji usio halali: *"Ukusanyaji, kurekodi, uchakataji, uhifadhi na uwasilishaji wa data ya kibinafsi lazima iwe halali, ya haki na isiwe ya ulaghai."*

Kifungu 35:
Data lazima ikusanywe kwa madhumuni mahususi, bayana na halali na haiwezi kuchakatwa zaidi kwa njia isiyoambatana na madhumuni hayo.

Lazima iwe ya sahihi, muhimu na sio kupita kiasi kuhusiana na madhumuni ambayo inakusanywa na kuchakatwa zaidi. Lazima zihifadhiwe kwa muda usiozidi inavyotakiwa kwa madhumuni ambayo zilikusanywa au kuchakatwa. Zaidi ya kipindi hiki kinachohitajika, data inaweza tu kuhifadhiwa kwa madhumuni mahususi ya kuchakata kwa madhumuni ya kihistoria, takwimu au utafiti kwa mujibu wa masharti ya kisheria.

Kifungu cha 58:

Haki ya taarifa ya awali: *"Data ya kibinafsi inapokusanywa moja kwa moja kutoka kwa mhusika wa data, mtawala lazima atoe idhini ya data"*, hivi karibuni wakati wa kukusanya na bila kujali njia na vyombo vya habari vinavyotumiwa, pamoja na taarifa ifuatayo:

i) Utambulisho wa mtawala na, inapohitajika, wa mwakilishi wake.

ii) Madhumuni mahususi ya utengenezaji ambao data imekusudiwa.

iii) Aina za data zinazohusika.

iv) Mpokeaji au wapokeaji au vitengo vya wapokeaji ambao data inaweza kufichuliwa.

v) Iwapo majibu ya maswali ni ya lazima au ya hiari, na matokeo yanayoweza kutokea ya kushindwa kujibu.

vi) Uwezekano wa kuomba kuondolewa kwenye faili;

vii) Kuwepo kwa haki ya kupata na kurekebisha data inayomhusu.

viii) Data itahifadhiwa kwa muda gani.

ix) Inapohitajika, uhamishaji wowote wa data ya kibinafsi inayotarajiwa kwenda nchi za kigeni.

Sheria N°2016-29 ya tarehe 08 Novemba, 2016 inayorekebisha Kanuni ya Adhabu: Kif.363 bis: Ya uvamizi wa faragha. *"Hizi ni pamoja na:*

- *Uvamizi wa faragha na uwakilishi wa mtu kwa kuchukua picha au sauti;*
- *Kuhatarisha kwa wengine, kengele ya uwongo."*

Kwa kuongeza, ili kupambana na ugaidi kwa ufanisi zaidi, ni muhimu kurekebisha makosa fulani na kutoa mpya.

JUU YA MARUFUKU YA UREKODI HARAMU

Sheria N°2016-30 ya tarehe 08 Novemba 2016 inayorekebisha Kanuni ya Adhabu: Kif.90-11. - Ikiwa mahitaji ya utafutaji wa ushahidi yanahitajika hivyo, hakimu mchunguzi au afisa wa polisi wa mahakama katika utekelezaji wa wajumbe wa mahakama, anaweza kutumia njia zinazofaa za kiufundi kukusanya au kurekodi kwa wakati halisi data inayohusiana na maudhui maalum ya mawasiliano yanayopitishwa kwa njia ya mfumo wa kompyuta.

Kwa hiyo, hakimu anaweza kumlazimu mtoa huduma, ndani ya mfumo wa uwezo wake wa kiufundi na katika matumizi ya njia zilizopo za kiufundi, kukusanya au kurekodi au kusaidia mamlaka yenye uwezo katika kukusanya au kurekodi data hiyo ya kompyuta.

MCHAKATO WA KUCHAKATA DATA YA KIBINAFSI

Kwa hivyo, ukusanyaji wa moja kwa moja wa data ya kibinafsi kutoka kwa watumiaji, uhifadhi wa faili, kurekodi, utunzaji rahisi wa data ya kibinafsi, mashauriano, usambazaji, uhamishaji wa data kama hizo, uhifadhi, nk hujumuisha uchakataji wa data ya kibinafsi. Makampuni yote yanayochakata data ya kibinafsi lazima yaheshimu kwa uangalifu masharti ya sheria ya Januari 25, 2008. Hata hivyo, sheria hii haijumuishi kutoka kwa upeo wake uchakatishaji wa data za mtu wa asili pekee katika mazingira ya shughuli zake za kila siku au za nyumbani, mradi tu hakuna mawasiliano yanayofuata kwa mtu wa tatu. Nakala za kiufundi za muda au za mpito pia hazijajumuishwa.

Mifano ya shughuli za utengenezaji ambazo mara nyingi hutekelezwa na makampuni ni pamoja na malipo, usimamizi wa wateja na matarajio, ufuatiliaji wa video, orodha ya washirika na wasambazaji, udhibiti wa ufikiaji wa majengo, usimamizi wa maombi na uajiri, usimamizi wa simu

na rejista ya habari. Kwa hiyo, CDP inahakikisha kwamba uchakataji wa data binafsi unafanywa kwa mujibu wa masharti ya kisheria. Ili kufanya hivyo, hufanya yafuatayo:

- Inafahamisha wahusika wa data na wasindikaji wa data juu ya haki na majukumu yao;
- Inahakikisha kwamba teknolojia ya habari na mawasiliano (TEHAMA) haileti tishio kwa uhuru wa umma na faragha ya raia wa Senegali;
- Inaidhinisha hati za matumizi zinazowasilishwa na wale wanaohusika na uchakataji wa habari au data;
- Inaweka saraka ya uchakataji wa data ya kibinafsi inapatikana kwa umma;
- Inashauri watu na mashirika ambayo yanatumia uchakataji wa data ya kibinafsi au ambayo hufanya majaribio au majaribio ambayo yanaweza kusababisha uchakataji huo;
- Inawasilisha kwa serikali pendekezo lolote linalowezekana kurahisisha na kuboresha mfumo wa kisheria na udhibiti wa uchakataji wa data;
- Inachapisha idhini iliyotolewa na maoni yaliyotolewa katika saraka ya uchakataji wa data binafsi;
- Inaandaa ripoti juu ya uchakataji wa data ya kibinafsi;
- Inatayarisha ripoti ya kila mwaka ya shughuli inayowasilishwa kwa Rais wa Jamhuri na kwa Rais wa Bunge;
- Inatengeneza mapendekezo yote muhimu ili kuhakikisha kuwa uchakataji wa data ya kibinafsi unafanywa kwa mujibu wa masharti yanayotumika;
- Inashirikiana na mamlaka ya ulinzi wa data ya kibinafsi ya nchi za tatu na inashiriki katika mazungumzo ya kimataifa juu ya ulinzi wa data ya kibinafsi.

MAPUNGUFU NA MABORESHO YA SHERIA ZA UDHIBITI NA UCHAKATAJI

Senegali imepata maendeleo makubwa katika ufuatiliaji na usimamizi wa data ya kibinafsi.

Hata hivyo, licha ya mfumo wa kisheria wa uchakataji wa data binafsi, bado kuna mapungufu katika udhibiti wa sekta hii. Kwa sababu hii, ni muhimu kuweka mbinu mpya za kusasisha mfumo wa kisheria wa ulinzi wa data ya kibinafsi nchini Senegali.

USAJILI WA SIM KADI YA SIMU YA MKONONI

Mkurugenzi wa Wakala wa Udhibiti wa Mawasiliano na Machapisho (RATP) wa Senegali, katika uamuzi wake wa 2006-001 ART/DG/DRJ/DT/D.Rég wa Desemba 5, 2006 juu ya wajibu wa kutambua wateja wa huduma za simu za mkononi, inaelekeza katika makala yake ya kwanza: *"Waendeshaji wanahitajika, wakati wa kujiandikisha kwa huduma ya simu ya rununu, kutambua wateja wao."*

"Kwa kuongezea, watachukua hatua zote kuwalazimisha wasambazaji wao kutekeleza kitambulisho hiki kabla ya uuzaji wowote wa kadi mahiri ya mtandao wa simu."

Sera hii inahalalishwa kwa sababu za usalama wa umma na amani ya akili ya raia. Uamuzi huu haurejei haki za watumiaji kufikia data zao au kurekebisha hitilafu katika data zao.

Waendeshaji hawana wajibu wa kuwafahamisha watumiaji kuhusu matumizi na uchakataji wa data zao. Hakuna taarifa zinazotolewa kwa watumiaji kuhusu taratibu za kufuta data zao wanapobadilisha mitandao yao, na RATP haijatoa jibu lolote kuhusu suala hili.

Sheria hii haitoi usalama kwa watumiaji wa SIM kadi zilizosajiliwa na haki ya kusahauwa haijahakikishwa. Kwa hivyo, hurahisisha udakuzi, lakini pia ufuatiliaji na udhibiti wa watumiaji na mamlaka za kutekeleza sheria.

> ***Waendeshaji wanahitajika, wakati wa kujiandikisha kwa huduma ya simu ya rununu, kutambua wateja wao.***

ATHARI ZA UVIKO-19 KWENYE KIPIMO CHA KUNYIMA UHURU

Wakati UVIKO-19 bado haijatokomezwa na visa vinaendelea kuongezeka nchini Senegali, serikali imechukua hatua kupunguza idadi ya visa. Mnamo 2020, serikali ilichukua hatua ambazo ziliathiri utendakazi wa mfumo wa haki. Hivyo, Waziri wa Sheria alikuwa ameamua kusitisha usikilizwaji wa kesi katika mahakama na mabaraza ya nchi hiyo kuanzia Machi 16, 2020, kwa wiki tatu.

Hatua hizi zimechangia msongamano wa magereza na kuwanyima uhuru watu ambao hatia yao bado haijawekwa wazi. Hatimaye, hii ilidhoofisha ufanisi wa hatua za udhibiti wa msongamano wa mamlaka.

MATUMIZI YA NGUVU KUPITA KIASI

Vikosi vya usalama vilitumia nguvu kupita kiasi katika kudumisha utulivu wa umma.[4] Mnamo Januari 2020, mwanamume mmoja alikufa chini ya ulinzi wa polisi katika jiji la Fatick baada ya kuripotiwa kupigwa na polisi. Uchunguzi wake wa maiti kwamba alikufa kwa *"sababu za kawaida"* ulizua maandamano ya vurugu. Mamlaka kisha ikaanzisha uchunguzi dhidi ya maafisa watatu wa polisi wanaoshukiwa kuhusika na kifo hicho.

Mwezi Mei, wanajeshi walitumia gesi ya kutoa machozi katika mkutano na waandishi wa habari uliofanyika na vijana huko Cap Skirring kupinga ukosefu wa maji ya kunywa katika mji wao. Angalau washiriki wawili, mwanamume na mwanamke, walijeruhiwa vibaya. Mwezi Juni, watu wanne waliokuwa wakipinga kubomolewa kwa nyumba zao mwaka 2013 huko Gadaye nje kidogo ya mji mkuu Dakar walijeruhiwa wakati polisi walipotawanya maandamano yao kwa nguvu.

4. https://www.amnesty.org/fr/location/africa/west-and-central-africa/senegal/report-senegal/

UHURU WA KUJIELEZA MTANDAONI MNAMO 2021: SERIKALI YA SENEGALI INAPANGA KUDHIBITI MITANDAO YA KIJAMII

Tamko la Baraza la Mawaziri la Serikali ya Senegali la tarehe 03 Februari 2021[5] [Baraza la Mawaziri la tarehe 03 Februari 2021, | Serikali ya Senegali (sec.gouv.sn)] ilitangaza kuwa Rais wa Jamhuri ameialika Serikali kuweka mfumo wa udhibiti na usimamizi mahususi kwa mitandao ya kijamii. Kulingana na matokeo ya uchunguzi mpya wa Afrobarometer nchini Senegali, wananchi wengi wanaona kuwa mitandao ya kijamii inawezesha kuenea kwa taarifa za uongo na kutovumiliana.[6]

Hata hivyo, hata zaidi wanaamini kwamba mitandao ya kijamii huwafanya watu kuwa na ufahamu bora na raia bora zaidi, na kwa ujumla, wengi wanapendelea ufikiaji usio na vikwazo.

Wengi wa WaSenegali wanapendelea kuzuia habari za uwongo, habari za potofu na matamshi ya chuki dhidi ya Rais wa Jamhuri; lakini wanapinga kudhibiti upatikanaji wa mitandao ya kijamii na intaneti.

Hata hivyo, nia za utekelezaji wa kifaa hiki zina shaka unapozingatia kuwa mfumo wa kisheria upo.

Iliyoundwa mwaka wa 2016 na kwa kuzingatia sheria zifuatazo: Sheria ya 2016-33 ya Huduma za Upelelezi, Sheria Na. 2016-29 juu ya Kanuni ya Jinai, Sheria Na. Tarehe 13 Julai 2017 kuhusu Kanuni ya Wanahabari, na Sheria Nambari 2018-28 ya tarehe 12 Desemba 2018 kuhusu Kanuni wa Mawasiliano ya Kielektroniki, [JOURNAL OFFICIEL DE LA REPUBLIQUE DU SENEGALI][7] mfumo wa sasa wa kisheria unajumuisha hatari ya kweli kwa uhuru wa kujieleza mtandaoni na haki ya kupata habari lakini pia kwa uhuru wa vyombo vya habari.

Pia, mradi huu wa udhibiti wa mitandao ya kijamii unaweza kuwa na matokeo yake uimarishaji wa mamlaka yanayoshambulia uhuru wa vyombo vya habari. Sababu zilizotolewa na Mkuu wa Nchi ni kuhakikisha ubora wa vipindi vinavyotangazwa kwenye redio na televisheni ili kuimarisha amani ya kijamii, uwiano wa kitaifa, mamlaka ya Nchi na maslahi ya Senegali. Lakini katika muktadha wa uchaguzi na mvutano wa kisiasa na kijamii tangu matukio ya Machi 2021 na matarajio ya uchaguzi wa rais mnamo 2024 huko Senegali, inatia shaka nia nzuri ya kifaa hiki, ambacho kinaonekana kuzuia uhuru wa kujieleza na maandamano ya harakati za kijamii.

Tunajua kwamba mitandao ya kijamii imeruhusu viongozi mbalimbali wa kisiasa na kijamii uwepo hewani nafasi ambazo vyombo vya habari vya asili havitoi. Kwa hivyo, ni wajibu ambayo waandishi wa habari hufanya kuhabarisha kwenye mitandao ya kijamii ambayo kifaa hiki kinapaswa kushughulikia.

Wakikabiliwa na mijadala ya wananchi, asasi za kiraia, na wanasiasa wa upinzani wanaokosoa hatua za serikali na kudai uwazi, uwajibikaji na utawala bora, wale wanaodai kututawala wanajaribu kuhalalisha kupitishwa kwa mkakati wa kisheria kudhibiti njia ambayo habari hii inayosambazwa kwenye mitandao inashughulikiwa na vyombo vya habari, yaani redio na televisheni.

5. Conseil des ministres du 03 février 2021 | Gouvernement du Sénégal (sec.gouv.sn)
6 https://afrobarometer.org/press/conscients-des-effets-positifs-et-negatifs-des-reseaux-sociaux-la-majorite-des-senegalais
7. JOURNAL OFFICIEL DE LA REPUBLIQUE DU SENEGAL

MAPENDEKEZO

Ripoti hii inaangazia kwamba uhuru wa kujieleza ni haki ya kimsingi ya binadamu. Kwa hivyo kila raia anaweza kuzungumza, kuandika na kuchapa kwa uhuru, isipokuwa kwa matumizi mabaya ya uhuru huu katika kesi zilizoamuliwa na sheria na kanuni. Utafiti huo uligundua kuwa vizuizi vya uhuru wa kujieleza katika muktadha wa udhibiti wa jukwaa vina asili ya kisheria au hutoka kwa matakwa ya mamlaka ya umma.

Mataifa yanaelekea kukiuka uhuru wa kujieleza kupitia kukatika kwa mtandao, matumizi ya nguvu, uvamizi wa faragha kupitia ufuatiliaji unaoendelea wa raia, na kuzuia ufikiaji wa mtandao. Mbinu hizi za udhibiti zinazotumiwa na watawala zinaweza baadaye kudhuru haki na uhuru wa raia. Mapendekezo yafuatayo kwa serikali ni muhimu:

- Kuna haja ya serikali kusasisha mfumo wa kisheria wa ulinzi wa data ya kibinafsi. Ili kufanya hivyo, sheria mpya inapaswa kupitishwa na masharti kufanywa ili kurekebisha safu ya kisheria kwa mfumo wa ikolojia wa dijitali.
- Kuna haja ya usimamizi mzuri wa data ya kibinafsi kwa mujibu wa viwango vya kimataifa.
- Serikali inapaswa kuhakikisha mifumo ya kitaasisi iliyoboreshwa ya ulinzi wa data ya kibinafsi na kubadilisha hali ya tume ya data ya kibinafsi kuwa mamlaka ya kitaifa ya udhibiti.
- Serikali inahitaji kuwajulisha raia kila mara kuhusu mazoea yake ya ufuatiliaji, kuhakikisha kuheshimiwa kwa haki ya faragha na ulinzi wa data ya kibinafsi na kulinda dhidi ya ufuatiliaji usio na msingi na usio halali wa mawasiliano.
- Kuhakikisha kwamba udhibiti wowote wa udakuzi wa mawasiliano unazingatia kanuni 13 za kimataifa kuhusu matumizi ya haki za binadamu kwa ufuatiliaji wa mawasiliano ya serikali.
- Kuakikisha kuwa haki za watumiaji wa simu za rununu kwa heshima na data zao za kibinafsi zimehakikishwa kwa mujibu wa Sheria ya Ulinzi wa Data ya Kibinafsi ya 2008-2012;
- Kuweka hali ya kuaminiana, na utulivu na uzingatie kukuza ufahamu kuhusu matamshi ya chuki na habari potofu.
- Kuwaalika waandishi wa habari kuwajibika kwa namna wanavyosambaza habari zinazopatikana kwenye mitandao ya kijamii.

Londa 2021 inapanua ripoti ya mwaka jana na matokeo kutoka kwa nchi 22 zinazochunguza mada za faragha, uhuru wa kujieleza, ufikiaji wa habari, mgawanyiko na kutengwa, mabadiliko ya kidijitali, uwezo wa kumudu bei, jinsia na mengine ndani ya mifumo iliyopo ya sheria na dhidi ya msingi wa mgawanyiko wa dijitali unaoongezeka. Toleo hili linanasa mapengo na kutoa mapendekezo ili kufikia Afrika iliyojumuishwa kidijitali na inayoheshimu haki.

PARADIGM INITIATIVE

Paradigm Initiative
374 Borno Way, Yaba, Lagos, Nigeria
Email: media@paradigmhq.org
www.paradigmhq.org
@ParadigmHQ